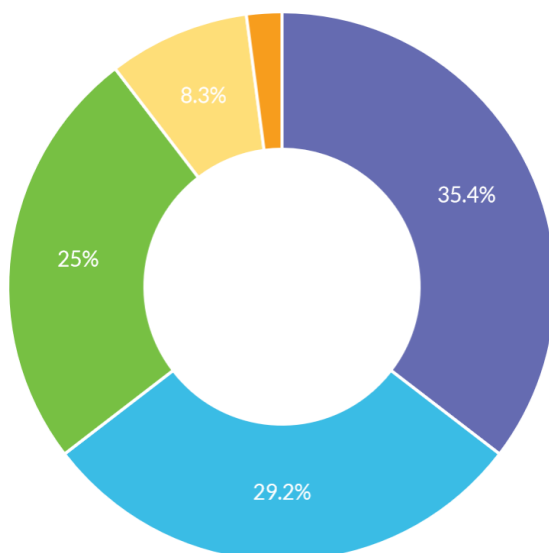

Muzeji so se zaradi pandemije COVID-19 znašli v težki situaciji. Razlogov za to je veliko, prav tako so za razne muzeje in galerije različne tudi posledice. Zaradi tega smo v Skupnosti muzejev Slovenije pripravili anketo s pregledom stanja in predlogi za dolgoročno reševanje posledic pandemije, hkrati pa za to, da bi v primeru, da se kaj takšnega znova ponovi, lažje reševali posledice nastale situacije.

Anketi se je pridružilo 48 muzejev in galerij z različnim številom zaposlenih (seznam hrani Skupnost muzejev Slovenije). Primerjali smo velikost muzeja glede na število zaposlenih:

Q2 Število zaposlenih
Multiple Choice

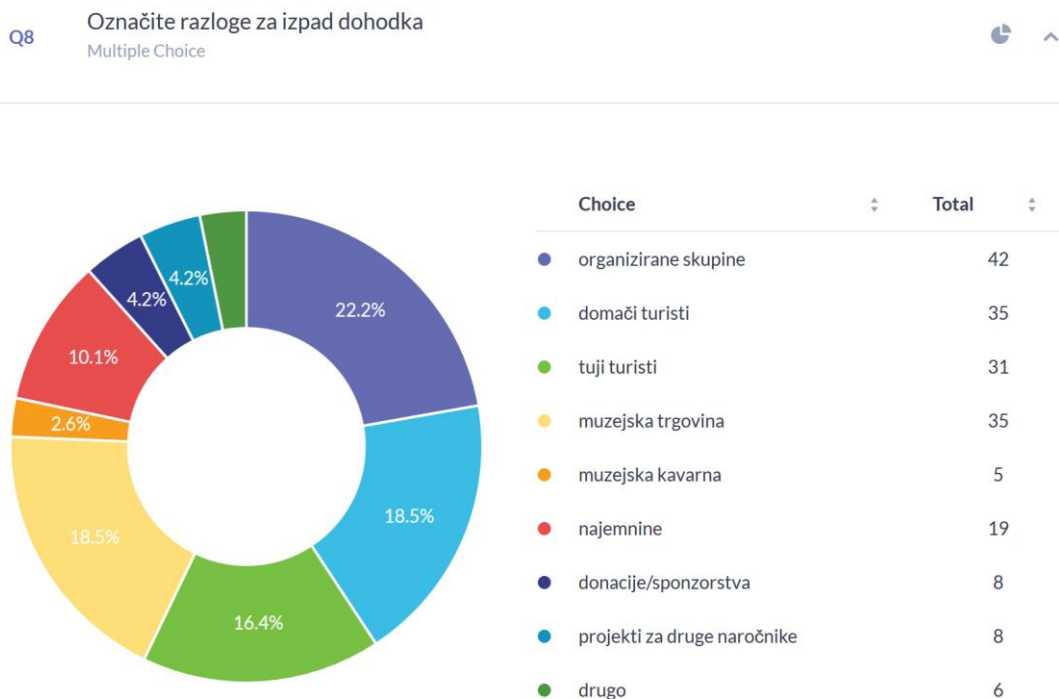
Choice	Total
1-10	17
11-20	14
21-30	12
31-50	4
več kot 51	1

Anketa je pokazala, da trenutno delo na domu opravlja 423,5 delavcev, od tega v enem muzeju največ 55. Na čakanju na delo na domu je trenutno 148 delavcev, od tega v enem muzeju največ 16. V muzeju delo še naprej opravlja 134,5 delavcev, v enem muzeju največ 14. Ti podatki kažejo, da je

delo v muzejih močno okrnjeno ali pa organizacijsko zahtevno ter da velika večina zaposlenih opravlja delo na domu. Njihove zmožnosti so omejene s kvaliteto opreme in možnostjo varnega dostopa do baz podatkov. Zaradi tega se bo veliko dela, ki ga sedaj delavci opravljajo, moralo dokončati ali nadgraditi ob vrnitvi v muzej.

V velikih težavah so se muzeji in galerije znašli tudi zaradi izpada lastnih prihodkov iz različnih naslovov. Lastni prihodki za veliko večino muzejev predstavljajo glavni ali celo edini vir sredstev za izplačilo osebnih dohodkov, nabavo opreme in vzdrževanje prostorov kot tudi za postavitve razstav ter izvedbo programov. Med muzeji in galerijami, ki so odgovorili na anketo, je ocenjena dosedanja izguba 451.635 EUR, od tega najvišji izpad dohodka navaja muzej, ki ima do sedaj izgubo v višini 85.000 EUR.

V anketi smo navedli številne vire prihodkov, ki so v tem trenutku ogroženi. Največ muzejev/galerij je kot vzrok za izgubo lastnih prihodkov označilo organizirane skupine (šole, vrtci, turisti), najmanj pa muzejsko kavarno.

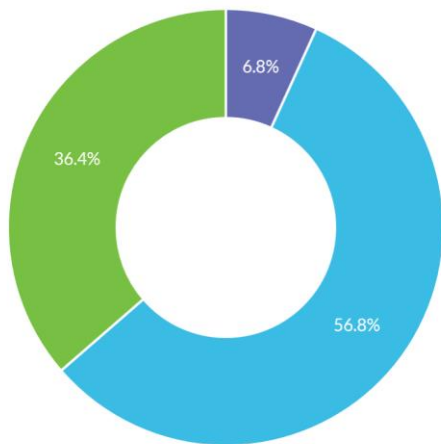

V kolikor se bo to stanje zavleklo, se bo izguba seveda še povečevala, ob tem pa pričakujemo še zmanjševanje sredstev s strani financerjev.

Med vsemi težavami nas najbolj skrbi dejstvo, da so zaradi pandemije in z njo povezanimi ukrepi ogrožena tudi delovna mesta, predvsem tista, ki jih deloma ali v celoti pokrivamo muzeji/galerije iz

lastnih prihodkov. Rezultati ankete so pokazali, da je v celoti ali delno ogroženih 40 delovnih mest v 19. muzejih.

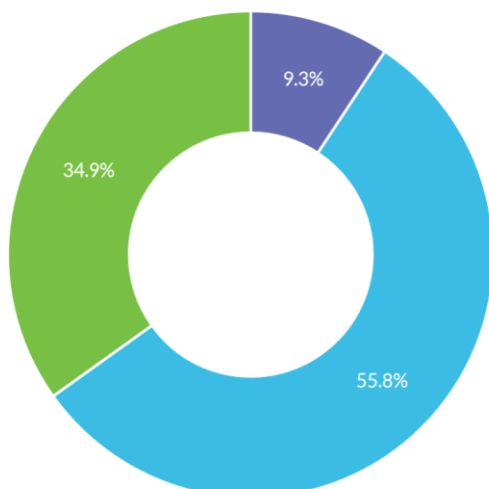
Q9 Ali so zaradi izpada dohodkov ogrožena delovna mesta v muzeju?
Multiple Choice

Choice	Total
da	3
ne	25
deloma (del plače iz lastnih sredstev)	16

Nekateri muzeji so morali zaradi izpada lastnih prihodkov odpovedati tudi sodelovanje s samozaposlenimi v kulturi ali pa to sodelovanje prestaviti na kasnejše obdobje.

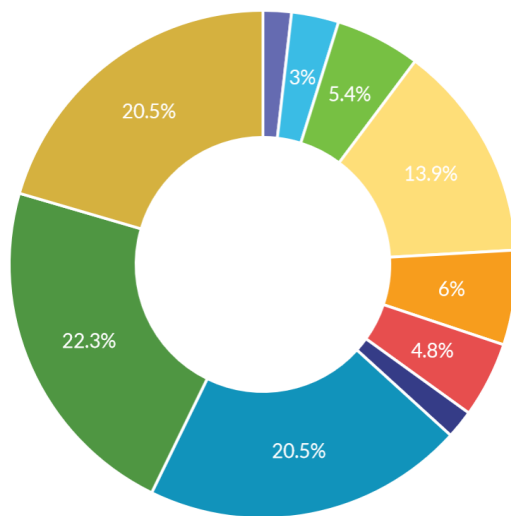
Q11 Ali ste morali odpovedati sodelovanje s samozaposlenimi na področju kulture?
Multiple Choice

Choice	Total
da	4
ne	24
deloma	15

Ob vsem navedenem je jasno, da muzeji in galerije ne bodo uspeli izvesti številnih nalog in projektov, ki so si jih zadali. Muzeji pričakujejo težave na naslednjih področjih:

Q13 Označite naloge iz letnega načrta 2020, ki jih ne boste mogli v popolnosti izpeljati
Multiple Choice

Choice	Total
inventarizacija	3
digitalizacija	5
odkupi	9
izobraževanje	23
proučevanje	10
konserviranje-restavriranje	8
arheološka izkopavanja	3
razstavniki projekti	34
pedagoški programi	37
andragoški programi	34

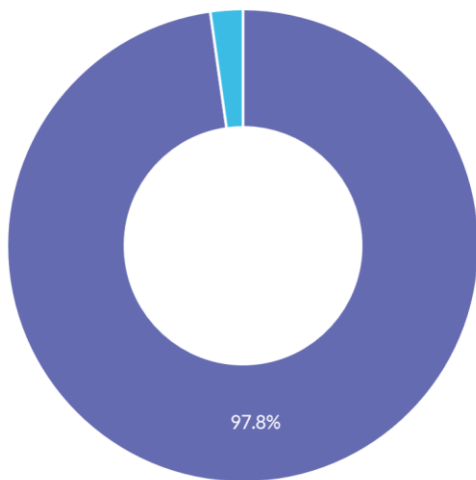
Zaradi tega se postavlja vprašanje, kako bo vrednoteno delo muzejev in galerij v letu 2020, saj je jasno, da glede na izredne razmere rezultati ne bodo primerljivi s prejšnjimi leti in s programi, ki so jih potrdili v začetku leta.

Ne glede na vse težave so muzeji in galerije v veliki večini uspešno delovali naprej, saj so prilagodili oblike dela z javnostmi. Od 13. marca 2020 se je močno povečala prisotnost muzejev in galerij na spletu. Le en muzej je označil, da svoje prisotnosti na spletu v teh dneh ni povečal, nekaj muzejev na vprašanje ni odgovorilo.

Q14

Ali ste v dneh izolacije povečali prisotnost muzeja/galerije na spletu?

Multiple Choice

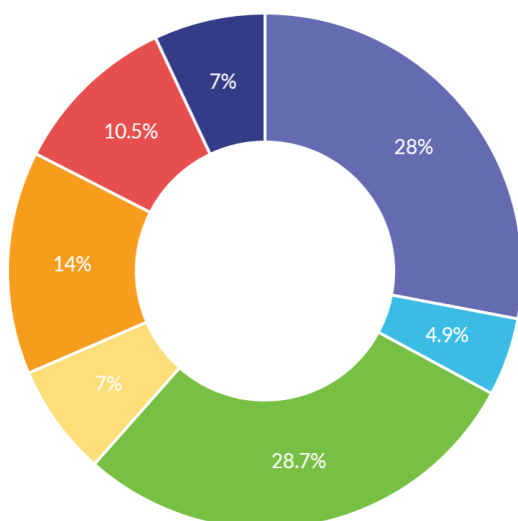
Choice	Total
da	44
ne	1

Anketa je pokazala, da so se posluževali različnih družabnih omrežij in drugih možnosti, ki jih ponuja splet. Stiki s pedagoškimi delavci, s katerimi smo stopili v kontakt, so pokazali, da so šole in vrtci s pridom uporabljali vsebine, ki so jih muzeji in galerije pripravljali. Glede na to bo potrebno v muzejih in galerijah doreči prihodnost delovanja na tem področju.

Q15

Na katerih platformah ste povečali svojo prisotnost?

Multiple Choice

Choice	Total
spletna stran muzeja	40
druge spletne strani (museums.si, Europeana...)	7
Facebook	41
Twiter	10
Instagram	20
youtube	15
drugo	10

Muzeji in galerije se že sedaj in se bodo še v prihodnje srečali s številnimi izzivi. Sodelujoči so imeli možnost svoje težave in izzive tudi navesti, pri čemer smo izluščili številne skupne izzive in težave:

- Negotovost zaradi pomanjkljivih informacij in ustreznih usmeritev s strani ustanoviteljev in financerjev. Muzeji smo se morali v začetku znajti sami, bojimo se, da bo tako tudi ob ponovnem odprtju muzejev. Nimamo informacij glede organizacije dela, glede načrtovanih rebalansov ipd.
- Izpad lastnih prihodkov in negotovost glede financiranja s strani ustanoviteljev in financerjev.
- Ogroženo je izvajanje številnih nalog muzeja (kot je bilo navedeno že zgoraj). Ob vsem tem so ogrožene tudi investicije, gostovanja v tujini, EU projekti.
- Težave pri organizaciji dela na domu. Do izraza je prišla tudi strokovna preobremenjenost muzejev oziroma pomanjkanje strokovnih delavcev.
- Pomanjkanje ustrezne IKT opreme, ki bi bila nujna za uspešno delovanje muzejev in galerij v času, ko delavci svoje delo opravljajo na domu.
- Onemogočeno izvajanje javnih del s strani ZRSZ.

Da bi čim lažje preživeli kritično obdobje, ki bo sledilo odprtju muzejev, v muzejih predlagamo naslednje:

- Država bi morala muzejem zagotoviti finančno pomoč, s katero bi zagotovili sredstva zaradi izpada lastnih prihodkov. Pri tem je potrebno upoštevati, da s temi sredstvi muzeji/galerije krijejo nakup IKT opreme, vzdrževanje, deloma osebne dohodke, sofinanciranje projektov, EU projekte itd.
- Zagotoviti je potrebno ohranitev vseh delovnih mest v muzejih in galerijah.
- Financiranje programov naj ostane na ravni podpisanih pogodb, v okviru izvajanja programov v letu 2020 pa naj se ovrednoti tudi delo, ki so ga muzeji opravili in objavili na spletu.
- V prihodnosti je potrebno finančno podpreti: digitalizacijo predmetov v zbirkah, razvoj projektov virtualnih muzejev in interaktivnih vsebin, ki jih lahko muzeji ponudijo obiskovalcem različnih starostnih skupin na daljavo.
- Potrebujemo usklajeno priporočilo in poziv Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport in Ministrstva za kulturo učiteljem, profesorjem, da vključijo v svoje izvajanje predavanj ogled spletnih strani muzejev in njihovih virtualnih razstav in usmerijo učence in dijake v ogled spletnih vsebin muzejev slovenskih muzejev. Zaradi zavedanja pomena digitalnih vsebin naj muzeji v prihodnje prejemajo sredstva za nakup kvalitetne opreme in za omogočanje varnega dostopa do baz podatkov.
- Nujna je okrepitev promocije na nacionalni ravni - več denarja za promocijo na različnih ravneh, ker bo nujna, da se bodo vrnili uporabniki in prišli turisti. Sodelovanje STO in primerna strategija promocije kulturnega turizma.
- Pri oceni uspešnosti muzeja in posledično direktorjev v letu 2020 naj se upoštevajo izredne razmere, izpad dohodka zaradi le-teh in dejstvo, da ne bo možno izvesti vseh projektov v načrtovani obliki.
- Nujna je fleksibilnost pri prerazporejanju sredstev stroškov dela, splošnih in programskih stroškov, glede na potrebe.
- Potrebujemo jasna navodila glede načina dela z obiskovalci, ko bo muzej ponovno odprt za javnost. Ob tem potrebujemo tudi uradna navodila in smernice delovanja v primeru izrednih razmer v prihodnosti.
- Ukrepi naj zajamejo tudi tiste muzeje in galerije, ki se preživljajo predvsem na račun lastnega prihodka in bodo v letu 2020 potrebovali finančno pomoč.

- Zavzemamo se za pomoč vsem samozaposlenim v kulturi, saj je trenutna situacija prinesla tudi odpovedi projektov, v katerih naj bi sodelovali z muzeji in galerijami.
- Ustanovitelji in financerji naj upoštevajo, da posamezni zavodi izhajamo iz različnih okolij in imamo različne možnosti delovanja. Zagotovo pa vsi delamo v dobro kulture in države.

Predvsem pa potrebujemo jasna navodila za prihodnost ter preišljene ukrepe, ki ne bodo še dodatno zamajali temeljev, na katerih gradimo.

Predsedstvo SMS

Za: dr. Aleksandra Berberih-Slana